

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 660.— Negyed évre K 170.—
Fél évre „ 340.— Egy óra „ 60.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10 20

Hallerékk iváltak a kereszténypartból

Budapest, márc. 7. Bernolák Nándor népjóléti miniszter ma délelőtt 11 órakor értekezletre hívta meg azokat a keresztény párti politikusokat, akiket a mérsékelt felfogás híveinek gondolt. Az értekezleten megjelent a három keresztény párti miniszter is. Az értekezleten Prohászka Ottokár püspök elnökölt, aki felszólalásában három kérdéssel foglalkozott: 1. Megtartja-e önállóságát továbbra is a keresztény párt? 2. Mint önálló párt támogatja-e kívülről a kormányt? 3. Elítéli-e Hallerék szélsőséges agitációját és kimondja-e, hogy abban nem vesz részt.

A megnyitás után Birtha József bejelentette, hogy belépett az egységes pártba és további jelenlétét nem tartja szükségesnek.

Az értekezleten mindenekelőtt a három miniszter szólt fel, valamennyien azt hangsúlyozták, hogy a mai súlyos időkben a párt lehetőleg maradjon egységes. Elítélték a szélső ellenzéki és azt szeretnék, hogy a párt külön keretek között megmaradjon és úgy támogassa a kormányt. Ezzel szemben Szabó József (budapesti) volt az egyetlen, aki azt hangsúlyozta, hogy a párt a kormánnyal szemben erős ellenzéki magatartást tanúsítson.

A határozati javaslat

Az értekezlet elhatározta, hogy a ma este tartandó párt-értekezleten a következő határozati javaslatot terjeszti elő elfogadásra:

1. A Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja elnárit magától minden felelősséget amiatt, hogy a választójog szabályozása nem törvényszerű uton történt, ahogy azt a párt állandóan követelte és hogy a választójog az adott erőviszonyok következtében nem teljes mértékben elégíti ki a párt programját. Annak a körülménynek alkotmányjogi vitájába, hogy a kormány rendeleti uton szabályozta a választójogot, a párt nem bocsátkozik, mert ebben a kérdésben a párt tagjai között elsősorban jogi természetű nézeteltérések miatt a párt lelkiismereti kényszer alkalmazása nélkül annál kevésbé dönthet, mert ez a keresztény erők iraszétforgásolására vezetne.

2. A párt a nemzet életébe való érdekei szempontjából elengedhetetlenül szükségesnek tartja továbbra is az önálló és minden mástól függet-

len keresztény párt fentartását, amelynek szüksége annál is inkább fennforog, mert mindjobban tért foglal a liberálisizmus. Ennélfogva a párt más politikai pártokhoz nem csatlakozik és programjának teljes érvényesüléséért a küzdelmet önállóan veszi fel.

3. A párt és az ország súlyos helyzetében a nemzet magasabb érdekei szempontjából támogatja a kormányt mindazokban a kérdésekben, amelyek programjának megjelölnek és amelyek a keresztény irányzatot a nemzeti konszolidáció, az ország nyugodt tételét és békés megerősítését szolgálják.

4. A párt a maga érintettségében marad és programját a nemzeti erkölcsi értékének biztosítása érdekében követendő politikáját a legközelebbi napokban kiáltvány útján terjeszti a választópolgárok elé. Ezen a napon haladéktalanul megindítja a választóközönség szervezését s a választási mozgalmat.

Az esti értekezlet

Az esti értekezletet Haller István nyitotta meg.

Huszár Károly szóváltette, hogy Haller ismételtén tett nyilatkozataiban és legutóbbi beszédeiben a kormánnyal szemben foglalt állást. Véleménye szerint nem volt jogosult arra, hogy ilyen nyilatkozatokat tegyen a párt nevében. Bernolák Nándor népjóléti miniszter a párt képviselőinek egy részét értekezletre hívta meg és ott határozati javaslatot hoztak, amelynek elfogadását kéri.

Vass József a határozati javaslatot elfogadásra ajánlja.

Haller István felszólalásában utalt arra, hogy véleménye szerint nem a volt nemzetgyűlési képviselők, hanem a párt összesége, az országos pártkongresszus van hivatva dönteni ebben a kérdésben.

Vass kultuszminiszter kizárólag a volt képviselők fórumát tartja kompetensnek ebben a kérdésben. Kéri az értekezletet, hogy ilyen értelemben határozzon.

Tury Béla és Kutkafalvi Miklós indítványozták, hogy az országos pártkongresszus határozatát várják be.

Több felszólalás nem lévén, a kérdést szavazásra tették fel, mire a határozati javaslatot elfogadták.

Nem fogadták el a határozati javaslatot: Grieger Miklós, Haller István, Haller József, Szabó

József, Csernus Mihály, Avartfy Elek, Kutkafalvy Miklós.

Haller István az értekezlet után a klubtagoknak elmondta az értekezlet eredményét és azt, hogy a legközelebbi napokban összehívják az országos pártkongresszust és módot adnak arra, hogy az a választóközönség döntson, amely a volt nemzetgyűlési képviselőket megválasztotta.

Tanácskozás Bernoláknál

A keresztény nemzeti egysülős pártjának azok a volt képviselő tagjai, akik a beteriesztett határozati javaslatot elfogadták, Haller Istvánnak elutasító magatartása miatt elhagyták az Egyetem-utcai klubhelyiséget és átvonultak a népjóléti miniszter hivatali helyiségeibe, ahol értekezletet tartottak, amelyen dr. Prohászka Ottokár elnökölt. Az értekezleten résztvettek Vass József, Hegyeshalmi Lajos, Bernolák Nándor miniszterek, Ernst Sándor, Huszár Károly, Drexler János, Usetty Ferenc, Frühwirth Mátyás, Róbert Emil, Bozsik Pál, Ebenhardt Antal, Gunda Jenő, Kontra Aladár, Láng János, Mátéffy Viktor, Oláh Dániel, Schiessl Henrik, Bartos János, Reischl Richárd, Feresák Jenő, Bénérd Ágoston és Szücs Dezső volt nemzetgyűlési képviselők és Huszár Aladár főispán.

Az értekezlet elhatározta, hogy mivel a ma este szavazás alkalmával kiderült, hogy jelentékeny kisebbségben maradtak azok, akik az előterjesztett határozati javaslattal szembe helyezkedtek, a kivált és ezuttal tanácskozássra egybegyűlt volt képviselők magukat tekintik a keresztény nemzeti egysülős pártjának továbbra is. Ennélfogva felszólítják az összes létező pártszervezeteket a csatlakozásra. Ilyen értelemben már a legközelebbi napokban kiáltvánnyal fognak az ország választóközönségéhez fordulni. — Megalakították nyomban a párt intéző bizottságát, amelynek tagjai lettek Huszár Károly, Ernst Sándor, Bénérd Ágoston, Bartos János, Usetty Ferenc, Kontra Aladár, Bozsik Pál, Frühwirth Mátyás és Szücs Dezső.

Mivel Hallerék a párt helyiségeit nem hajlandók átengedni, a párt a Gellért-szállóban bérel a párt helyiség számára szobákat.

A kiáltvány

A holnapi nap fontosnak és eseménydusnak ígérkezik az egységes kormányzó párt számára. Reggel jelenik meg a

Bethlen István gróf miniszterelnök vezetése alatt álló párt proklamációja, amelyet a párt intéző bizottsága a nemzethez címez.

Értesítésünk szerint a kiáltvány mindenekelőtt rövid összefoglaló méltatását adja az első nemzetgyűlés munkásságának. Felsorolja ezután azokat az okokat is, amelyek a nemzetgyűlést részben meddővé és terméketlenné tették és ennél a pontnál részletesen foglalkozik a királykérdéssel. A kiáltvány rövid méltató történetét adja a kisgazdapárt harmadiféleves küzdelmének. Majd felsorolja azokat az indokokat, amelyek szükségessé tették, hogy a kisgazdapárt a vele rokon gondolkodású politikusokkal egyesülve nagy egységes párttá egészüljön ki. A kiáltvány végén természetesen mindenkit felszólít arra, hogy lépjen be az egységes pártba.

Magát a párt programját a kiáltvány nem részletezi, azonban rövidesen a Bethlen párt röpiratot fog kibocsátani, amelyben ismerteti a párt programját.

Ugyancsak holnap tart ülést az egységes párt intéző bizottsága is. Ez lesz a hivatalos jelölő ülés. Az értekezlet aligha végez kényes munkájával a holnapi napon.

A főispánok

Ma már megtörtént több főispán felmentése és több új főispán kinevezése. A régi kisgazdák körében nagy meglepetést váltottak ki ezek a felmentések és kinevezések, mert a belügyminiszter — mint a kisgazdák mondják — nagyatádi Szabó legelismertebb híveit, a kisgazdapárt régi megbízható főispánjait emelte ki pozíciójukból. Azt is tudják, hogy a főispánokat a belügyminiszter előzetesen meg sem kérdezte és őket egyszerűen levélben szólította fel, hogy adják be lemondásukat. Ezen levelekből értesültek a főispánok felmentésükről, de a kisgazdapárt vezetői is. Ezeket a felmentéseket megakarták akadályozni, fel is keresték a kormány több tagját, de ez akkor már hiába való volt, mert a belügyminiszter a felmentéseket és a kinevezéseket már alá is írta.

Schlachta Margit bucsuja

A keresztény női tábor kedden délután a régi képviselőházban nagygyűlést tartott, amelyen Schlachta Margit beszámolt politikai működésének eredményéről. Majd kijelentette, hogy egy társulatnak a tagja, s ép ezért engedelmességgel tartozik felettes hatóságának, hogy

Fiume

Róma, márc. 7. A fiumei nemzetvédelmi bizottság az olasz külügyminiszternek és belügyminiszternek táviratot küldött, amelyben kéri az olasz kormányt, hogy intézkedjék haladéktalanul a carabinieri-rikknek és az olasz királyi csapatoknak Fiuméből való kivonulásáról. A fiumei kormány reméli, hogy az olasz kormány intézkedéseinek sikerülmi fog minden nagyobb nehézség nélkül a közrendet és nyugalmat helyreállítani.

A félhivatalos Stefani ügynökség közli az olasz kormány komminikéjét, amelyben az olasz kormány kijelenti, hogy mély sajnálattal szerzett tudomást a fiumei eseményekről és hogy a maga részéről mindent el fog követni, hogy a nyugalmat helyreállítsa.

Róma, márc. 7. Az Association Press tudósítója jelenti: Castellini, Fiume meghatalmazott minisztere zárt városnak jelentette ki Fiumét. Megtiltotta, hogy oda bárki más, mint fiumei polgár belépessen. Elrendelte a magánszemélyek lefegyverzését. Mindazok, akik a legutóbbi konfliktusban részt vettek, valamint azok az idegenek, akiket foglalkozásuk nem köt a városhoz, kötelesek elhagyni Fiume területét.

Bécs, márc. 7. (Bud. Tid.) Fiuméből táviratoznak a Wiener Allgemeinen Zeitungnak: A fiumei nemzeti fascista párt felhívást bocsátott ki, amelyben a fascistákat felszólítja, hogy fegyvereiket szolgáltatassák be. Karabiniereket fogják a lefegyverzést végrehajtani.

Leharapta a felesége orrát

Furesa családi drámát tárgyalt ma délelőtt a debreceni törvényszék dr. Visky Sándor elnökölete alatt működő tanácsa.

Baranyai Gábor 26 éves talygás volt a vádlott, aki nyolc hónapja különváltan élt a feleségétől, született Tóth Esztertől. A múlt év november 27-én Baranyai nagyon el lehetett keseredve, mert vőjárásával, Tóth Józseffel, aki különben szintén különváltan élt feleségétől, párázs kis mulatságot rendeztek. Azután kissé kaptos fejével elindult az asszony lakása felé. Amint elértek az asszony Nyil-utcaján levő lakására, Baranyai betörgetett és bement, míg Tóth kiinn maradt örködni. A folyosón találkozott Baranyai volt feleségével, akit átölelt, a hóna alá kapta az asszony fejét, a száját betömte egy zsebkendővel, hogy ne kiálthasson és leharapta az asszony orrát.

A tárgyaláson Baranyai nem akart emlékezni semmire sem és arra hivatkozott, hogy anynyira részeg volt, hogy nem tud semmiről sem. Bűntársa, Tóth József már inkább emlékezett és bevallotta, hogy nem is voltak olyan részegek, hogy ne tudták volna, mit csinálnak. Ezután a sértett Baranyai Gábor-nét hallgatta ki a törvényszék. A tanúkihallgatások után dr. Horváth Arthur törvényszéki orvoszakértő terjesztette elő szakvéleményét. Dr. Balogh István

királyi ügyész vád- és dr. Fráter Lajos, dr. Borbély Miklós ügyvédek védőbeszédét után ítélethozatalra vonult vissza a bíróság. Több mint félórát tanácskozás után hirdette ki dr. Visky Sándor a törvényszék ítéletét. A bíróság Baranyai Gábor súlyos testisértés büntetésében,

Tóth Józsefet pedig ugyanabban mint bűnrészeszt mondta ki bűnösnek és ezért Baranyai Gábor 2 évi és 6 havi fegyházra, Tóth Józsefet pedig 1 évi és 6 havi börtönrre ítélte. Az ítéletben a királyi ügyész megnyugodott, míg a vádlottak felebbeztek enyhítésért.

Felekezeti izgatás vádja az ÉME ellen

Budapest, márc. 8. A budapesti királyi ügyészség bünyvádi eljárást indított az Ébredő Magyarok Egyesülete által kiadott plakátok miatt, amelyek elkobzását a vizsgálóbíró el is rendelte. A plakát szerzője ellen felekezeti izgatás címén indul meg az eljárás. Az értelmi szerzőségeit dr. Fodor Gyula, az ÉME titkára vállalta el, mikor a rendőrség kihallgatta. Az iratok dr. Baróthy Pál királyi főügyészhez kerültek, a sajtó osztály vezetőjéhez került, aki dr. Fodor Gyula ellen sajtó után elkövetett izgatás címén vizsgálat elrendelését indítványozta. A budapesti királyi büntető törvényszék vizsgálóbírája legközelebb dönt az ügyészség indítványa felett.

Károly király husvét után Wight szigetére költözik

Köpenhága, márc. 7. A Politiken jelentése szerint Károly király családjával együtt közvetlen husvét után állandó tartózkodásra költözik át Wight szigetére, ahol egyik nyaraló a királyi család befogadására már készen áll. — Ugyanakkor végleg rendezik a királyi család ellátási ügyét is. Az angol kormány most elélegeti mindazokat a költségeket, amelyek a királyi család és környezetének ellátására szükségesek.

Párisi jelentés szerint a Matin ma reggeli számában hosszabb cikket közöl IV. Károly király életéről és mai pénzügyi bajairól és többek között azt írja, hogy a szövetséges nagytalmak erkölcsi kötelessége gondoskodni a volt uralkodó megélhetéséről. Károly király az egyetlen a volt ellenséges uralkodók között, aki pénzügyi gondok között él. Zita királyné

tehetetlenül nézi, mint szenvednek hiányt gyermekei, míg ugyanakkor II. Vilmos volt német császár nyugodtan él Dornban és Ferdinánd volt bolgár király Coburgban. Az utódállamok közül Jugoszlávia elakarja háritani magától a fizetési kötelezettséget, ezért a nagyhatalmakra vár az a feladat, hogy Jugoszláviát fizetésre kényszerítsék és módot nyújtsanak a vált uralkodó családjának a nyugodt megélhetésre.

Prága, márc. 7. Az egyik esti lap jelentése szerint a prágai országos törvényszék március 15-én tárgyalja Prága városának Károly király ellen megindított perét. A város keresetében ama birtokok visszadaadását követeli, amelyeket II. Ferdinánd a fehérkegyi ütközet után családjára részére lefoglalt.

Autonomiát a Felvidéknek!

Prága, márc. 7. Néhány nappal ezelőtt a prágai képviselőházban heterjesztették a tót néppártiak, az 1920. évi február 29-iki cseh-szlovák köztársasági alkotmánytörvény megváltoztatására és az önállóság legalizálására vonatkozó indítványát. Ez azt követeli, hogy miután az 1920. évi február 29-iki alkotmánytörvény a tót nép önrendelkezési jogát nem vette figyelembe és ennek a kérdésnek a nemzetgyűlés részéről történt megoldása sem a Felvidék, sem pedig az egész köztársaság érdekeinek nem felel meg: a cseh-szlovák köztársasági nemzetgyűlés végre jogerősen rendezze ezt a viszonyt, még pedig a tót nemzet önrendelkezési jogának és a pitsburgi szerződésnek a figyelembevételével. Az indítvány egyebek között ezeket a rendelkezéseket tartalmazza:

A Felvidék, mint közjogi és jogi személy azokból a részekből áll, amelyeket a trianoni békeszerződés odaitélt a cseh-szlovák köztársaságnak. A Felvidéknek saját cimere és saját fehér-kék-piros zászlója van. Saját belső ügyei elintézése céljából saját tartományi kormánya van, amelynek élén a mi-

niszterelnök áll. Ezt a kormányt az elnök felvidéki illetőségű polgárokból nevezi ki. A tót tartományi gyűlés egykamarás és amnyi tagból áll, ahány szenátor és képviselő a prágai nemzetgyűlésen szerepel. — hivatalos nyelve a tót. Az önkormányzat költségeit a Felvidék viseli bevételeiből. Az egész köztársaság közös ügyei a következők: Hadügy, külügy, közlekedésügy, igazságszolgáltatás, valamint az ezzel összefüggő pénzügyi törvényhozás. A közös ügyek élén az elnök által kinevezett közös miniszterek állanak, akiknek egyharmada tót kell hogy legyen. A közös testületek által meghozott törvényeket cseh és tót nyelven közzélik. A törvénynek 1925. végéig életbe kell lépnie.

Magyar-német mozgalom

Pozsony, márc. 7. A pozsonyi Szlovenszko Politika szerint újabban az egész Felvidéken erősödik a magyar és német nemzeti mozgalom. A lap szerint a magyarok és németek a nyilvános helyeken tüntetőleg lépnek fel és provokálják a csehekkel való összeütközést.

A budapesti tőzsde

Zürichi zárlat: 0.70.

Budapest, március 7.

Értéktőzsde. A hivatalos üzleti forgalom alatt élénk üzlet fejlődött ki. Később csökkent az érdeklődés és nyereségbiztosító eladások következtében az árfolyamok lemorzsolódtak. Az üzlet folyamán az egyes favorizált értékek kurzusa emelkedett. Arak: Magyar Hitel 1885—55, Leszámitoló 820, Hazai bank 610—5, Angol-magyar 895—70, Magyar-olasz 300—301, Keresk. bank 6925, Alt. takaréék 1090, Pesti hazai 24750—25000, Borsod-Misk. 3325—450, Concordia 2220—200, Bpesti gözm. 5890—50, Hungaria 2700, Beocsini 6400—500, Bánya és kohó 6200—6000, Alt. közzén 11975—25, Salgó 6200—150, Urikányi 6650—900, Ganz-Danub. 39600—300, Ganz-vill. 6625—50, Rima 2310—50, Schlick 1020—30, Lipták 510—4, Brassói 4300—250, Lichüg 560—25, Hazai fatern. 1875, Nasci 18000—7900, Magyar erdő 800, Országos fatern. 1255—90, Spódiüm 2600—550, Klotild 3225—75, Karton 1775, Izzó 5750—650, Papir 2725—700, Cukor 23500—4300, Lámpa 3150—190, Ostermelő 790—800, Gummi 3000—2975, Telefon 4150—75, Adria 7025—75, Atlantica 2575—625, Közuti 880—910, Déli vasut 1615—600, Allamvasut 4850—5000, Trust 3150—75.

A valutapiac igen élénk és forgalmas volt. A tőzsdei második felében az árfolyamok csökkentek. Arak: Napoleon 2750—2900, Font 3250—3285, Dollár 725—736, Francia frank 6725, Márka 302—295, Lira 3800—3850, Romanov 44—46, Lei 546—560, Szokol 1184—1194, Kor.-dinár 900—910, Bécsi 10.6875—10 és fél, Lengyel márka 17—17 és egynegyed.

Az utótőzsdén csekély forgalom mellett gyöngültek az árfolyamok. Allamvasut 4850, Magyar Hitel 1865, Rima 2310, Salgó 6150, Orsz. fa 1210, Alt. közzén 11950, Bánya és kohó 6050, Gummi 2985, Brassói 4275, Izzó 5700, Cukor 24100, Lipták 500—2, Urikányi 6900, Déli vasut 1600, Papir 2700. — A valutapiacra a font és a márka élénk. Dollár 734—736, osztrák korona 10 és fél, márka 299—303, lei 554, szokol 1199, dinár 930, font 3260, svájci frank 143 és fél, lira 38 és egynegyed, francia frank 67.

Esti magánforgalom:

Este 8 órakor jelentik: A délutáni fizlet igen változatos volt. Dollár ismét 737-ig emelkedett, de este 724-re csökkent. Márka 302—298 és fél, lei 552—560, szokol 1195—1200, dinár 936—935, Berlin 286—187 és fél, Bukarest 540, London 3260, Milano 3814, Páris 67 és fél, Prága 1197—1200, Zürich 144 és egynegyed, Zágráb 235, Wien 10 és tizenegy-tizenhatod—10 és hényolead.

Esti Zürich: Budapest 0.71.

Zürichi devizák

Zürich, márc. 7. (Zárlat.) Berlin 200, Holland 195 és fél, Newyork 513, London 2252, Páris 4650, Milano 2655, Prága 840, Budapest 70, Zágráb 165, Varsó 13, Bécs 8, osztrák bélyegzett 7 és fél.

Terménytőzsde

Irányzat változatlan, csupán kenyérmagvakban volt egy árnyalattal gyengébb. Élénkebb érdeklődés mutatkozott tengeri és zab iránt. Árto-lyama 25—50 ponttal emelkedett.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2650—80, egyéb 2640—70, rozs 1900—1925, takarmányárpa 1925—75, köles 1900—2000, zab 1875—925, tengeri 2225—50, repce 34—3500, korpa 1475—500.

Előfordult kötések: Buza 2 vagon 2670 ab Budapest, 2 vagon 2670 ab Budapest, rozs 1 vagon 1925 ab Békéscsaba, tengeri 2 vagon 2225 ab Budapest, 2 vagon 1760 ab Budapest, csöves tengeri. Zab 1 vagon 1925 ab Budapest minta szerint, egy vagon 1925 ab Budapest, 1 vagon 1870 ab átomás.

Legujabb tavaszi szövetek Fischer Adolf és fia céghez megérkeztek!

